

Utbildningsinspektion i Tärnsjö skola

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Tärnsjö skola	Antal barn/elever/studerande
Grundskola	176
Förskoleklass	20

Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1-6.

Skolans elever och pedagogiska personal arbetar i tre vertikala arbetslag – två för förskoleklassen – årskurs 3 och ett för årskurserna 4-6.

Många elever har lång skolväg och är beroende av skolskjuts.

Skolans huvudbyggnad är från 1990-talet i ett plan. I en separat byggnad finns lokaler för slöjd. En idrottshall ansluter till skolan. Skolområdet är beläget i en lugn miljö i närheten till församlingskyrkan.

Enligt biträdande rektor och lärare har de sociala förhållandena i kommundelen försämrats under senare år. Många elever har otrygga hemförhållanden, vilket även påverkar skolarbetet. Tärnsjö är beläget ca 28 km norr om Heby

Genomförandet av inspektionen i Tärnsjö skola

Skolverket sände den 24 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för Tärnsjö skola inom det norra rektorsområdet har bestått av undervisningsrådet Tomas Johansson och experten Hans-Olof Hanselid. Besök i Tärnsjö skola ägde rum den 18 februari 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Tärnsjö skola, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Tärnsjö skola genomfördes formella intervjuer med rektor, biträdande rektor, personal och elever samt föräldrar. Lektioner besöktes i förskoleklassen och i samtliga årskurser.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Skolans mobbningsenkät från höstterminen 2003, som också följts upp (se nedan) visar inte på något fall av mobbning men däremot vissa yttringar av annan kränkande behandling. Med hänsyn till förutsättningarna anser biträdande rektor resultatet vara tillfredsställande.

Enligt biträdande rektor är huvudintrycket från lärarnas egna utvärderingar att eleverna känner trygghet, att de vågar uttrycka känslor och att de trivs i skolan. Denna utsaga bekräftas av såväl föräldrar som elever, som framhåller arrangemanget med den tidiga skolstarten för vissa elever (se nedan) som ett exempel på att eleverna känner lust för att lära. I detta sammanhang tar de även stort ansvar för sitt eget lärande. Andra projekt som visat sig ge eleverna särskild motivation är ett läsprojekt och ett arrangemang som organiseras av kyrkan/församlingen och byggs upp kring skolans värdegrund. Olika inslag i detta arrangemang integreras i olika ämnen i skolan. Föräldrarna framhåller det positiva med att s.k. pratgrupper finns (se nedan).

Sammanfattningsvis bedöms resultatet av skolans arbete med värdegrunden som gott. Elevvårdspersonal och mobbningsteam följer upp alla tendenser till kränkande behandling

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I kommunens samlade kvalitetsredovisning för 2002 avseende barnomsorg och skola framgår att för kommunen som helhet har var fjärde elev sådana brister i sina kunskaper i ämnena svenska, engelska och matematik att de inte är godkända i de nationella proven i årskurs 5. Statistiken för år 2003 visar på en förbättring i samtliga basämnen. I svenska har andelen elever som inte uppnår

godkända resultat halverats till 12 procent, medan motsvarande andel för både matematik och engelska är 17 procent.

Vad gäller dessa tre ämnen visar trenden på ett bättre resultat för Tärnsjö skola än för kommunen som helhet. Särskilt i matematik har resultaten visat på höga nivåer. För år 2003 är andelen inte godkända elever i matematik och svenska 10 procent, dvs. betydligt bättre än för kommunen som helhet, medan motsvarande andel i engelska ligger 3 procentenheter över genomsnittet för kommunen, dvs. 20 procent. Vissa skillnader i resultat föreligger mellan pojkar och flickor men de bedöms inte som anmärkningsvärda.

Sammanfattningsvis bedöms elevernas kunskaper som goda i Tärnsjö skola med utgångspunkt i nationella krav och i jämförelse med resultat för kommunen som helhet.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Särskilt i de lägre årskurserna tar lärarna upp frågor med anknytning till skolans värdegrund i de s.k. pratgrupperna. I förskoleklassen och i årskurs 1-2 är dessa grupper åldersblandade – tio till tolv elever i varje grupp - och schemalagda tre gånger i veckan. Här behandlar man frågor om hur man umgås med varandra, hur man uttrycker känslor, hur man lyssnar och respekterar varandras åsikter m.m. Lärarna kommer i förväg överens om ämnet för pratgrupperna. Läroplanen – den ”blå boken” enligt eleverna – och dess mål är ofta underlag för diskussioner. Vid inspektionstillfället pågick arbetet med att ta fram ett måldokument för skolans arbete med normer och värden. För detta ändamål har dels studiedagstid, dels tid i arbetslagen tagits i anspråk. Även skolans föräldraråd deltar i detta arbete, som skall vara avslutat i mars månad 2004.

Då skolan följer norra rektorsområdets ”mobbningsplan” upplevs den inte som ett levande dokument av personalen och eleverna känner inte till den.

Arbetet med att beivra och förebygga inslag av kränkande behandling är omfattande i Tärnsjö skola. I pratgrupperna samtalar man om aktuella händelser med anknytning till kränkande behandling. I varje klass från årskurs 3 väljs kamratstödjare som också deltar i möten med skolans mobbningsteam, som leds av rektor. Enligt lärarna arbetar mobbningsteamet effektivt och målmedvetet. Vad som gäller för Tärnsjö skola är vad som i norra rektorsområdets elevvårdsplan ingår under rubriken ”Mobbning” med definitioner, målsättning och ansvarsområden samt arbetsgången vid mobbningsfall och kartläggning. Enligt biträdande rektor arbetar man enligt en variant av den s.k. Farstamodellen med

tillägget att föräldrarna alltid kontaktas. Som underlag för arbetet mot mobbning genomförs varje termin en enkät bland eleverna.

Av mobbningsteamets protokoll framgår att man följer upp resultaten från terminens mobbningsenkät. Antydningar till kränkande behandling och oklarheter antecknas och tas upp vid nästkommande sammanträde. En revidering av handlingsplanen planeras.

När det gäller elevinflytandet följer Tärnsjö skola vissa delar av Skolverkets material BRUK. Det har använts på studiedagar och man följer en aktivitetsplan för respektive arbetslag med kontinuerlig utvärdering. Enligt den dokumentation som redovisats för förskoleklassen–årskurs 3 anges för varje moment övergripande mål och delmål samt en aktivitetsplan hur arbetet skall genomföras samt sluttid för utvärdering. Målen berör bl.a. elevernas inflytande över sin skoldag, hur de ges möjlighet att påverka innehållet i undervisningen, hur de lär sig ta eget ansvar etc. Elevinflytandet varierar dock mellan olika lärare. Eleverna ges möjlighet att påverka vissa delar av verksamheten genom att bl.a. lägga förslag i s.k. förslagslådor. Eleverna tar senare ställning till dessa förslag i pratgrupperna. Elevernas talan förs genom elevrådet, där elever är både ordförande och sekreterare.

Samverkan med föräldrarna sker genom skolans föräldraråd. Information om undervisning m.m. förmedlas genom veckobrev – dock inte i alla klasser.

Sammanfattningsvis pågår i Tärnsjö skola ett omfattande och bra arbete vad gäller skolans värdegrund och elevinflytandet. Den planerade revideringen av skolans handlingsprogram mot kränkande behandling bör kompletteras med alla inslag av kränkande behandling och även innehålla ett elev- vuxenperspektiv. Att kontakt alltid skall tas med föräldrarna vid fall av kränkande behandling bör tydliggöras. Arbetslagens bearbetning av vissa moment i BRUK vad gäller elevinflytandet i skolan sker systematiskt och arbetet utvärderas kontinuerligt. Rutinerna för skolans kontakter med föräldrarna bör ses över, så att informationen (veckobrev, protokoll m.m.) blir likvärdig.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Ett flertal elever i Tärnsjö skola är beroende av skolskjuts. Organisationen av skolskjuts är komplicerad på landsbygden och får konsekvenser för det pedagogiska arbetet i skolan, i synnerhet om stor hänsyn i upphandlingen därav måste tas till ekonomiska förutsättningar och ramar (jfr Skolverkets rapport nr 222, Tid för lärande).

Skolan i Tärnsjö börjar kl. 08.10 varje dag och har så gjort under några år. Skolskjutsen ankommer till skolan redan kl. 07.40. Det visade sig att en hel del bråk och trakasserier uppstod under den tid eleverna väntade på att skolan skulle börja. Som ett resultat av diskussionen hur man på bästa sätt skulle lösa detta problem, kom förslaget att börja skolarbetet tidigare för de elever som är beroende av skolskjuts. Nu får eleverna sätta igång med skolarbetet redan kl. 07.40 varje dag genom att studera ämnet svenska under lärares ledning – flexibel skoldagsstart. Tre olika inriktningar erbjuds i var sitt klassrum – läsning, skrivstil och fri skrivning. Inför det ordinarie schemats början ligger en rast på 10 min. Enligt alla intervjuads mening är detta ett mycket lyckat inslag. Eleverna får själva planera vad de skall göra under veckan och utvärderar detta på fredagen. Som kompensation för de tidiga studiepassen får eleverna sluta tidigare på fredagen. De elever som inte har skolskjuts erbjuds numera samma möjlighet och det är många elever som frivilligt tidigarelägger sin skolstart med en halvtimme varje dag. Föräldrarna har inget att erinra mot den tidiga skolstarten utan ser enbart positiva effekter av den.

Undervisningen skall bedrivas i demokratiska arbetsformer och utveckla elevernas förmåga och vilja att ta personligt ansvar. Skolans lärare skall se till att alla elever får ett verkligt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. En förutsättning för ett reellt inflytande är att eleverna känner till undervisningsmålen. Enligt inspektörernas mening är denna kunskap begränsad i de högre årskurserna. I förskoleklassen – årskurs 3 försöker dock lärarna följa läroplanens intentioner genom att låta eleverna själva välja vad och hur man vill arbeta enligt s.k. öppna dörrar under ca 1 tim. per vecka. Här kan eleverna välja att vara ute eller inne och arbeta med uppgifter i egen takt och på sin egen nivå. Genom att även tre assistenter (skolan har tillgång till sju assistenter) står till förfogande vid dessa tillfällen kan små grupper organiseras. I de lägre årskurserna är det regel att eleverna gör en veckoplanering på måndagen och en utvärdering av sitt arbete vid fredagens sista lektion. Det saknas en samlad dokumentation över elevernas kunskapsutveckling utöver resultatet från de nationella proven i årskurs 5. Skolan utnyttjar inte de diagnostiska proven för årskurs 2 i syfte att relatera elevernas kunskapsnivå till en nationell nivå.

Skolan har en tjänst som specialpedagog som handleder assistenter och lärare samt gör specialpedagogiska utredningar. Tillgången till stödresurser bedöms som tillfredsställande.

Sammanfattningsvis har Tärnsjö skola genom bl.a. pedagogiska och schematekniska arrangemang gett eleverna förutsättningar att ta ansvar för sitt lärande. Samtliga elever bör informeras om målen i kursplanerna.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskilds rättsäkerhet.

Skollagstiftningen tilldelar rektorn en central roll för ledningen av den pedagogiska verksamheten. Rektor har också ett stort ansvar för att garantera elevernas rättssäkerhet. Rektors befogenheter och ansvar är tydligt utpekade i både skollagen och läroplanen.

Tärnsjö skola leds av en rektor som förutom denna skola också ansvarar för Harbo skola, Östervåla skola F-6, Östervåla skola 7-9 samt de förskolor och fritidshem som ingår i det norra rektorsområdet. Vid intervju tillfället hade rektor varit anställd som rektor sedan 2002. För ledningen av Tärnsjö skola arbetar också en biträdande rektor.

I den biträdande rektorns arbetsuppgifter ingår att vara chef för personalen på skolan, medan alla uppgifter som tillhör rektorsfunktionen formellt sett åvilar skolans rektor. Den biträdande rektor ska också bistå rektor i arbetet med att driva pedagogisk utveckling på skolan.

I rektors roll som pedagogisk ledare och ansvarig för de resultat som nås ingår bland annat att göra kvalificerade bedömningar av undervisningens funktionsduglighet. Detta fordrar även andra former för att systematiskt åstadkomma information om insatser, utfall och orsakssammanhang. Inspektörerna kunde konstatera att eleverna inte vet vem som är skolans rektor och lärarna anser att rektor inte utövar ett pedagogiskt ledarskap. Mot denna bakgrund är det den biträdande rektor som i praktiken uppges fullgöra rektors skyldigheter i flera avseenden. När det gäller myndighetsutövning och andra formella beslut är det dock rektor – efter biträdande rektors föredragning – som undertecknar besluten.

Den otydliga ledningsorganisationen i kommunen får enligt personalen i Tärnsjö skola konsekvenser för det pedagogiska ledarskapet på lokal nivå. Alltför mycket arbete utanför skolan – biträdande rektor har även ansvar för tre avdelningar i förskolan, två fritidshem och familjedaghem samt personalansvar – och konferenser inom rektorsområdet samt egen kompetensutveckling medför att biträdande rektor inte har möjlighet att delta i skolans verksamhet och följa upp den i önskvärd grad.

De nationella målen och lokala styrdokument skall ligga till grund för den enskilda skolans verksamhet. För kommunen saknas en gällande skolplan. Det kan konstateras att den lokala arbetsplanen gäller för hela Heby norra rektorsområde i enlighet med rektorsorganisationen. Målen för undervisningen i arbetsplanen är allmänt hållna och inte mätbara och kan svårigen ligga till grund

för utvärdering. I Tärnsjö skola finns därför inga särskilda styrdokument för undervisningen. Enligt inspektörerna bör skolan utarbeta egna planer för verksamheten inom ramen för rektorsområdets lokala arbetsplan.

En central roll i det decentraliserade systemet för styrning av det offentliga skolväsendet har den skriftliga kvalitetsredovisningen. Den framstår som det främsta uttrycket för ett systematiskt arbete i riktning mot att uppfylla målen för utbildningen. Den skall också ha funktionen att ge bland andra elever, personal och medborgare insyn i verksamheten och skapa möjlighet till delaktighet. Tärnsjö skolas senaste kvalitetsredovisning (september 2003) utgår från dels tre mål från den tidigare Barn- och utbildningsnämnden, dels fyra mål från ”den strategiska planen 2003”. Redovisningen av måluppfyllelse och resultat är relativt kortfattad och bygger inte på dokumentation samt innehåller få förslag till åtgärder. Skolan bör utveckla sin kvalitetsredovisning, som skall ligga till grund för ett kontinuerligt förbättringsarbete.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det finns brister i målstyrningen av skolans verksamhet och det pedagogiska ledarskapet. Målen för skolans verksamhet bör göras konkreta och mätbara, så att det finns förutsättningar för utvärdering och kvalitetsredovisning. Vad gäller styrningen saknas förutsättningarna för rektor att dels vara förtrogen med det dagliga arbetet, dels fungera som pedagogisk ledare.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

I Tärnsjö skola finns tillgång till speciallokaler för ämnena musik, slöjd samt idrott och hälsa. Språkvalet i åk 6 och hem- och konsumentkunskap fullgörs i Östervåla skola. Badresor görs till Heby. Transporterna till dessa orter sker med buss. Enligt biträdande rektor fungerar dessa arrangemang på ett i stort sett tillfredsställande sätt.

Enligt grundskoleförordningen skall elevens val utgöras av undervisning och syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. I Tärnsjö skola är elevens val för åk 3-6 koncentrerat till vissa dagar med halv- eller heldagspass. Eleverna får välja från en lista med olika aktiviteter som har anknytning till skolans ämnen. De får också möjlighet att själva föreslå alternativ. När det gäller aktiviteterna för elevens val den 2 och 3 december 2003 kan noteras att två aktiviteter (äventyrshus och bad) är förknippade med vissa kost-

nader (170 kr resp. 80 kr), vilket inte överensstämmer med skolförfattningarna att utbildningen i grundskolan skall vara avgiftsfri. Då dessa aktiviteter inom ramen för elevens val medför kostnader för elevens föräldrar, begränsar detta elevernas valfrihet och ger inte alla elever likvärdiga förutsättningar för undervisning.

Sammanfattningsvis bedöms tillgången till utbildning som god för eleverna i Tärnsjö skola bl.a. genom transport till närliggande större grundskola för undervisningen i vissa ämnen. Vad gäller elevens val är utbudet av aktiviteter stort och knutet till vissa av skolans ämnen. Då undervisningen i grundskolan skall vara avgiftsfri, får arrangemang kring elevens val inte medföra några kostnader för föräldrarna, som begränsar eleverna val av aktiviteter. Skolan skall därför se över rutinerna för elevens val.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Budgetsystemet för enskilda skolor i Heby kommun är inte baserat på antalet elever i skolan (motsvarande elevpeng). Verksamheten är i stället anslagsfinansierad med en grundtilldelning motsvarande en schablon på 7,4 lärare/100 elever. Till detta skall läggas förstärkning i form av statsbidrag. Vad gäller de s.k. Wernerssonspengarna förs en dialog inom kommunens skolledning hur de skall disponeras.

Såväl rektor som biträdande rektor för Tärnsjö skola anser att kommunens ekonomisystem är mycket komplicerat, att det är svårt att göra omfördelningar mellan konton och verksamheter, att gamla schabloner inte ändras i takt med utvecklingen och nya behov samt att budgetuppföljningen är svag. Vid inspektionstillfället fanns det enligt biträdande rektor inget bokslut klart för föregående år och det saknades formellt en budget för innevarande år. Enligt inspektörernas mening bör kommunen ge Tärnsjö skola bättre förutsättningar att såväl planera som följa upp sin ekonomi.

Flera elever i Tärnsjö skola saknar enligt biträdande rektor och personalen en grundtrygghet, vilket innebär oro och svårigheter med koncentrationen i skolarbetet. Behovet av stöd för dessa elever är stort. Vid akuta behov kan framställan göras till Sociala nämnden. Skolan har dock tillgång till en speciallärare och en specialpedagog samt sex elevassistenter. I speciallärarens tjänst ingår att göra vissa utredningar. Elevassistenterna kan i olika sammanhang även vara en resurs för hela undervisningsgruppen. Skolbarnsomsorgens personal används likaså i hela skolans verksamhet.

Skolans lokaler är ändamålsenliga och man har möjlighet att ta emot funktionshindrade elever. Läromedlen är av tillfredsställande kvalitet men kartbeståndet i vissa klassrum är föråldrade. Eleverna har tillgång till 3-4 datorer per klassrum

men enligt eleverna används de alltför sällan i pedagogiskt syfte. Flertalet lärare har tjänstgjort relativt lång tid på skolan och med något undantag har samtliga pedagogisk utbildning.

Sammanfattningsvis bedöms resurserna för undervisning och stöd i Tärnsjö skola som tillfredsställande bl.a. genom ett rationellt utnyttjande av tillgänglig personal. Den specialpedagogiska kompetensen är hög. För att skolledningen skall kunna fördela befintliga resurser i syfte att uppnå de nationella målen för grundskolan och tillgodose elevers behov av särskilt stöd är det väsentligt att den har tillgång till ett väl fungerande ekonomisystem. Eleverna bör i högre grad få möjlighet att använda datorerna i undervisningen.

Sammanfattande bedömning

I Tärnsjö skola bedrivs ett omfattande och målinriktat arbete med att tydliggöra skolans värdegrund i det dagliga skolarbetet. På olika sätt tränas eleverna till att ta eget ansvar för sina studier – ett schematekniskt problem med för tidig skolskjuts har vänts till en attraktiv undervisningsaktivitet. Särskilt i förskoleklassen och de lägre årskurserna ges eleverna inflytande över sitt lärande med bl.a. utvärdering därav veckovis – en konsekvens av lärarnas bearbetning av materialet inom BRUK. Resultatet är gott vad gäller arbetet mot mobbning och inslag av kränkande behandling.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- rektorsområdets mobbningsplan är inte ett levande dokument för vare sig personal eller elever. Den bör breddas och kompletteras med bl.a. ett elev-vuxenperspektiv och resultera i ett handlingsprogram mot kränkande behandling,
- eleverna – särskilt i de högre årskurserna – bör få information om målen i kursplanerna,
- det finns brister i målstyrningen. På skolnivån saknas, delvis mot bakgrund att det inte finns en skolplan, mål och strategier för verksamheten, vilket försvårar en systematisk utvärdering och dokumentation, vilket i sin tur avspeglas i en knapphändig kvalitetsredovisning,
- ekonomisystemet för skolan bör förbättras så att skolledningen har möjlighet att planera, genomföra och utvärdera uppdraget på bästa möjliga sätt och
- eleverna bör få ökade möjligheter att i konkreta undervisningssituationer använda skolans datorer.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Rektor ges inte förutsättningar att fullgöra de ledningsfunktioner som följer av författningarna (2 kap. 2 § skollagen och läroplanen för det obligatoriska skolväsendet 2.8).
- Rektor deltar inte i elevvårdskonferenser (3 kap. 4 § grundskoleförordningen).

- Beslut som fattas på delegation återrapporteras inte till den nämnd eller styrelse som utfärdat delegationen (6 kap. 35 § kommunallagen).
- Beslut om urval av ämnen för elevens val fattas inte av styrelsen för utbildningen (2 kap. 20 § grundskoleförordningen).
- Inom ramen för elevens val får skolan inte ta ut kostnader för vissa aktiviteter, då undervisningen skall vara avgiftsfri i grundskolan (4 kap. 4 § skollagen).

Datum

Ort

2004-11-19

Stockholm

Tomas Johansson

Hans-Olof Hanselid